

Onthoornen van geiten: praktische tips en de wet

> Met bijdragen van Vakblad Geitenhouderij en Peter Vermoesen (erkend geitendierenarts DAP Lintjeshof)

Het wordt al langer gedaan op kinderboerderijen, maar vanaf 1 januari 2015 is het ook opgenomen in de wet: het onthoornen van geiten op de kinderboerderij is dan officieel toegestaan. In dit artikel meer over onthoornen van geiten op de kinderboerderij.

In de wet

Onthoornen van geiten wordt toegestaan vanaf 1 januari 2015 voor geiten op de kinderboerderij. Schapen en runderen mogen niet onthoorn worden, tenzij ze gehouden worden voor de melkproductie. In het ingrepenbesluit, artikel 2.5, onderdeel b, wordt met ingang van 1 januari 2015 de zinsnede "geiten die worden gehouden met oog op de melkproductie" vervangen door: "geiten die worden gehouden met het oog op de melkproductie, of die worden gehouden op kinderboerderijen." Het ingrepenbesluit is sinds 1 juli 2014 onderdeel van het 'Besluit diergeneeskundigen'.

Hoorns bij geiten

Geiten gebruiken hun hoorns onder meer om elkaar in het kader van de onderlinge rangorde te stoten. Meestal is het voldoende als de geit die hoger in rang is, dreigt met stoten om de geit die lager in rang is afstand te laten houden.

Op de kinderboerderij kan jong en oud kennis maken met de dieren. Geiten zijn vanwege hun vriendelijke en nieuwsgierige karakter vaak in de knuffelweides te vinden, toegankelijk voor jonge kinderen. Ze zullen niet snel een kind opzettelijk verwonden met hun hoorns, maar dit kan wel per ongeluk gebeuren als een geit jeuk heeft of zich snel omdraait. Sommige geiten hebben ook vrij grote of puntige hoorns. Daarnaast bevinden geiten zich vaak op hoofdhoogte van de kinderen. Hiermee neemt de kans op ongelukken toe. Om dat te voorkomen, mogen geiten op de kinderboerderij onthoorn worden.

Eigen keuze

Onthoornen van geiten is een keuze die kinderboerderijen kunnen maken, geen verplichting.

Sommige boerderijen kiezen er bewust wel voor, anderen niet. Weer andere kinderboerderijen houden bewust hoornloze dieren. Bij het fokken met dieren die hoornloos zijn geboren, is de kans echter groter op kwenen (onvruchtbaar dier met kenmerken van beide geslachten en daardoor onvruchtbaar). Dit betekent dat er in de fok vrijwel altijd ook gehoornde dieren worden ingezet.

In praktijk lijkt het wel verstandig om de keuze te maken voor gehoorde of ongehoorde groepen geiten. Als er een aantal gehoornde geiten in één koppel lopen, zullen zij de hoogste in rang zijn en hoornloze soortgenoten steeds verjagen, bijvoorbeeld bij het voeren. Daarnaast kunnen dieren met hoorns zorgen voor ernstigere verwondingen bij hun soortgenoten.

Onthoorn op de juiste manier

Bij het onthoornen worden in de eerste levensdagen van de geitjes de hoornpitjes verwijderd en dichtgeschroeid. Onderling stoten kan dan niet meer tot serieuze verwondingen leiden. De ingreep zelf is wel ingrijpend. Zelfs met verdoving kan er nog steeds pijn tijdens en vooral na de ingreep optreden. Daarom is het belangrijk om op de juiste manier te onthoornen en pijnstilling toe te dienen.

Stappenplan succesvol onthoornen

Goed onthoornen van geiten vergt kennis en techniek. Dit mag ook alleen uitgevoerd worden door een dierenarts. Hieronder een aantal factoren op een rij om succesvol te kunnen onthoornen.

1. Leeftijd van de lammeren

Een bokje onthoorn je het beste op de leeftijd van 3-5 dagen, een geitje op de leeftijd van 5-7 dagen. Het onthoornen moet plaatsvinden voordat de geiten drie weken zijn, maar eerder is beter. In de eerste levensdagen ligt de hoornpit (de hoornaanleg) nog los, waardoor het verwijderen ervan betrekkelijk eenvoudig is. Als de dieren ouder zijn, is onthoornen zelfs af te raden. Het is met te grote hoorntjes extreem moeilijk om alle hoornweefsel weg te branden en het is te stressvol voor het dier. Ook is de kans groot dat de hoorns terug groeien.

2. De verdoving

Onthoornen gebeurt verplicht onder verdoving. Deze verdoving wordt toegediend door de dierenarts. In Nederland is de meest gebruikte verdoving een cocktail van ketamine, xyazine en atropine, verdund in fysiologische zoutoplossing. Dat is veilig, pijnstillend en werkt kort. Ook herstellen de dieren snel.

Lokale verdoving van de zenuwen die naar de hoorntjes gaan, kan ook toegepast worden. Lammetjes zijn wel gevoelig voor een overdosering met procaine of lidocaine. De toxische (dodelijke) dosis ligt bij 10 mg/kg. Dat komt overeen met 2 ml procaine 5% of lidocaine 2% voor een lam van 4 kilo.

3. De bout of het onthoornijzer

Een elektrische bout (<200 W), op gas of zelfs bouten die verhit worden in oventjes, het kan allemaal. Op voorwaarde dat ze verhit worden tot 600 graden en de kop groot genoeg is. Een bout met een kop waarvan de diameter 16 tot 25 mm is nodig. Sommige dierenartsen spreken van minimaal 20 mm.

4. Techniek

Niet te lang branden of teveel kracht gebruiken is de boodschap. Te lang branden of te hard duwen, verhoogt de kans op een hersenvliesontsteking. Met een heet ijzer moet 5-10 seconden lang genoeg zijn. Gelijkmatig contact houden en laten inbranden is dé manier. Het hoorntje wordt zo beter verwijderd, waardoor er minder kans is op een infectie. Lange haren kunnen het beste van te voren worden weggeknipt.

5. Nazorg

Het onthoornoppervlak sprayen met oxtetracycline lijkt in praktijk tot nu toe de beste ontsmetting. Andere middelen gaven minder resultaat. Omdat de lammeren de dagen na de ingreep nog pijnsignalen vertonen, is om redenen van dierenwelzijn met de sector (geitenhouderij) afgesproken om de lammeren te behandelen met een langwerkende pijnstiller. Dit gaat in overleg met de eigen dierenarts. Een antibiotica-injectie is niet nodig.

Leg de lammeren ook droog, warm en tochtvrij na de ingreep. Hanteer ze met enige voorzichtigheid. Draai ze over de buik en niet over de rug, dit om darmtorsie te voorkomen.

Als u deze zaken in acht neemt, zult u merken dat het voor mens en dier een kleine ingreep is.

Meer weten? www.vakbladgeitenhouderij.nl

